

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Jol'a si Duminec'a.

Pretulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 101.

Joi, 18 30 Decembre

1880.

Cu 1 Ianuaru st. v. 1881 se incepe unu nou abonamentu

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai foicei nostre, alu caroru abonamentu a espiratu cu 31 Decembre st. v. 1880, se binevoiesca a si'lu re-inoi *de cu vreme*, pentru ca diuariulu se li se pota tramite regulatu.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai apröpe* de loculu, unde locuiescu.

Pretulu abonamentului la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Solidaritate. 1848.

Brasiovu, 17/29 Decembre.

II. In diu'a de 3/15 Maiu 1848 marea adunare nationala romana de pe Campulu Libertatii, dandu espressionu vointiei si dorintiei intregi natiuni, a primitu motiunea, prin care natiunea romana se declara si se proclama de natiune de sine statatore pe temeiulu libertatii egale si a consacratu acest'a declarare solemnela prin juramentu.

In siedinti'a dilei urmatore Adunarea nationala a formulatu postulatele natiunei romane, stabilindu astfelu program'a nationala, care culminaza in punctulu antaiu de urmatoriulu cuprinsu:

„Natiunea romana, radimata pe principiulu libertatii, egalitatii si fratietatii, pretinde independenti'a s'a nationala in respectu politicu, ca se figureze in numele seu, ca natiunea romana se si aiba reprezentantii sei la diet'a tierii in portiune, se servesca cu limba s'a in tote trebile ce se atingu de dens'a atatu in legislatiune, catu si in administratiune. Ea pretinde pe totu anulu o adunare nationala generala.“

Proclamandu libertatea si independenti'a nationala si stabilindu programulu nationalu Adunarea romanésca dela 1848 a voitu se constate inaintea lumii, ca poporulu romanu redesteptatu si consciu de drepturile si de interesele sale, si a luat destinela in propri'a s'a mana si ca este decisu a lupta „pe cale dröpta si legiuita cu tote poterile“ pentru realisarea postulatelor sale. Adunarea de pe Campulu Libertatii a statu pe unu teremu pacnicu, legiuitu, ea a fost, pote prea multu, petrunsa de greutatea situatiunei de atunci a poporulu romanu, care era inca legatu de glia. Prin urmare nu potea se creda nimenea la 3/15 Maiu 1848, ca Romanii au facutu destulu luandu acele decisiuni, ca comitelulu permanentu, instituitu in acea adunare, va pote se esecute vointi'a nationala fara concursulu si jertfele natiunei intregi.

Numai spre a da o mai mare taria hotaririloru solemnle ale Adunarei nationale, a cerutu Barnuti depunerea juramentului pentru aperarea natiunalitatii in contra tuturor dusmaniloru si a tuturor pericoleloru. Elu a voitu se intarésca prin acest'a uniunea seu lig'a nationala, care avea se porte lupt'a de revindicare, caci prea bine vedea, ca

„libertatea nu se pote revindeca numai intr'o singura adunare.“

Spiritulu ageru alu lui Barnuti nu numai ca a prevediutu necesitatea formarei si organisarei unei lige, unui partidu puternicu nationalu, der' a si indicatu directiunea, ce avea se-o ia acestu partidu si principiela, de cari avea se se conduca.

In memorabilulu seu discursu din preser'a dilei de 3/15 Maiu Barnuti a aratatu mai antaiu diferinti'a intre libertatea individuala si nationala si ca libertatea fara de natiunalitate nu se pote intielege nici la unu poporu de pamentu; mai departe a aratatu diferinti'a ce esiste intre confessiune si natiunalitate dicendu, ca „celu ce leaga libertatea de religiune n'are idea nici de libertate nici de religiune.“ Uniunea nationala ce-o propuse elu, trebuia prin urmare se fia inaltata peste interesele individuale, si peste interesele confessiunale, avendu de scopu numai recastigarea libertatii nationale.

Cu deosebire confessionalismulu a fostu destepatatu ingrigirile lui Barnuti. Elu se temea, ca nu cumva prin luptele confessiunale se se paralizeze luptele nationalle si se se impedeze astfelu dezvoltarea pacinica a uniunei nationale, care i zacea atatu de multu la anima. Ce ar' dice genialulu luptatoriu, candu ar' esi acuma din mormentu si ar' vede cumu si astadi inca, in aceste grave impregiurari, se mai identifica natiunalitatea cu confessiunea? Ar' mai recunosce elu ore in noi pe urmasii celoru dela 1848?

Natiunalitatea pentru Barnuti era totulu, confessiunea numai o parte din totu. Se ne inchipuimu unu cercu mare si in cerculu acest'a mare doue seu mai multe cercuri mici, cerculu mare representandu natiunalitatea si cercurile mici confessiunile; cerculu mare e celu mai tare, elu trebuie se remana nestramutatu, pre candu cercurile mai mici din intru se potu cu timpulu mari, miciora si chiaru inmulti; cerculu celu mare e „uniunea, cu care a legatu mam'a natura pe toti fiii natiunei romane, atunci, candu le-a datu a ceea-si limba,“ cercurile mai mici sunt diversitatea ce exista in formele religiunare, „cari trebuie lasate pe sufletulu fia carui Romanu si fiacarei comunitati se veda si se si alöga cu voia libera, ceea-ce i cere fericirea, cultura si pacea interiöra“ — asia intielegea Barnuti deosebirea d'intre natiunalitate si confessiune.

Barnuti cerea numai uniunea nationala si candu mai multi, intielegendu-lu reu, au strigatu „Se ne unimu der', se nu mai fia uniti si neuniti,“ elu cu-o elocentia rara a conjuratu pe Romani se nu incerce cumva o uniune religiunara, „ca se nu turbure uniunea fratiésca nationala, fara de care nu se pote scöte la cale nici unu lucru necesariu spre restaurarea si inflorirea natiunei nostre.“

Prin acest'a Barnuti incredinti'a uniunei ce-o avea in vedere missiunea de a veghia asupra pacii nationale, combatandu proselitismulu religiunariu, vina elu de ori si unde, ca perniciosu pacii si bunei intielegeri d'intre Romani. Elu le arata de alta parte Romaniloru marile folöse ce voru resultä din legatur'a uniunei loru nationali: „atunci ei voru redica cu poteri unite fonduri nationali, scöle, universitati, institute de arte, societati de economia, de sciintia si prin aceste isi vorn castiga respectu si valöre in lume.“

„Din acest'a uniune serbatorésca si obligare cätra caus'a nationala — dise Barnuti — urmeza, ca Romanii se nu si mai increda caus'a Episcopiloru singuri. De 150 de ani caus'a natiunei romane o au portatu numai Episcopii singuri si eata ca natiunea pena acuma n'a facutu inca nici unu pasu inainte.“

Ce voiea Barnuti cu acest'a? — Elu cerea dela partid'a nationala ca se lucre alaturi cu Episcopii, controlandu-i si spiriginindu-i acolo, unde interesele nationalle pretindeau acest'a; totodata

uniunea nationala era chlamata a sustiene cu autoritatea ei ecuilbrulu intre confessiuni, a formä puntea prin care se se tiena in permanentia legatur'a nationala fratiésca intre uniti si neuniti.

Barnuti ceru mai departe in consecentia ca natiunea „se nu-si lase caus'a si vieati'a nici pe sufletulu unui omu singuru, fire-ar' si Episcopu, nici pe anim'a acelor'a, pe cari ii punu in deregatarii strainii si ii platescu anume, pentru ca se le spuna Romaniloru, ca in aceste impregiurari nici vorba nu pote fi de natiunalitate, nici de administräre in limb'a romana, ca institutele si scölele nu potu fi decatu unguresci, ca Romanii nici lipsa nu au de institute si scöle nationali.“

Eata ce recomandä Barnuti Romaniloru, eata ce asteptä elu dela uniunea nationala, la care ii chlamä. Era iubirea curata cätra natiunea s'a era geniulu ei aperatoriu, care vorbea din elu, candu apela la solidaritatea tuturor Romaniloru binesemitori pentru recastigarea libertatii: „bunulu celu mai inaltu alu ori-carui poporu“ si pentru aperarea natiunalitatii: „libertatea lui cea din urma.“

Turburările, ce au urmatu curödu dupa adunarea romanésca dela 1848, au adusu o stagnare in dezvoltarea partidei nationalle indicate de Barnuti, der' sementi'a buna a fost aruncata si ea asteptä numai caldur'a sörelui, care se-o faca se cresca in spicuri roditoare.

Cronic'a evenimentelorü politice.

Agitatiunea in contra noului proiectu de lege asupra d arei pe consumu se pare ca nu va se remana fara succesu. Inca si Kossuth intr'o scrisöre adresata si publicata in „Egyetértés“, a aflatu de bine a se pronuntia in contra acestui proiectu. „Acest'a numai este guvernulu, este jafu“, esclama betranutu exdictatoru in scrisörea memorata. Se dice, ca ministrulu de finance s'ar' gandi seriosu a retrage proiectulu. Ei bine, dupa ce lu va retrage, se va nasce din nou grav'a intrebare, ca pe ce cale se se acopere milionele din deficitu, cari erau se le platésca consumatorii de cafea, bere, zaharu s. a.?

In capital'a Austriei se facu mari pregatiri pentru festivitatile cununiei printiulu mostenitoriu Rudolf. — De curödu s'a publicatu si program'a pentru primirea princesei Stefani'a in Vien'a. — Am fost esprimitu parerea, ca agitatiunea industriasiloru in contra functiuniloru dela Curte, pentru ca au comandatu mobile pentru princ. Rudolf dela Paris, va face o impressiune rea la Curte. Dreptu pedöpsa pentru egoismulu inoportunu alu Vienesiloru, Majestatea S'a a refusatü tienera balulu de curte festivu pentru care se facura mari preparative din partea orasiului.

Partid'a Nemtiloru centralisti din Austri'a, care, dispune de mare influentia si de mari medilöce, care in timpu de douideci de ani a guvernatu cu puöine intreruperi in Austri'a, care a resturnatu ministeriulu Belcredi si apoi ministeriulu Hohenwart a pusu tote in miscare spre a resturnä si pe comitele Taaffe. Sistem'a luptei a remasu un'a si aceea-si. Centralistii voiescu prin demonstratiuni arangiate in tote partile Austriei se documenteze, ca ei, Germanii, sunt elementulu celu mai tare si ca prin urmare numai ei potu conduce cu succesu destinele Austriei. Multele proteste ale adunarei de partida an de scopu de a face pressiune asupra corönei, ca se de drumulu ministrului-presiedinte actualu, cumu i l'a datu lui Hohenwart.

Vediendu, ca adunările dela Mödling, Brünn, Karlsbad si Vien'a, n'au avutu successulu doritu, — ba cea din urma a fost incatava contrabalansata prin adunarea partidei Nemtiloru conservativi-clericali dela Linz, care s'a pronuntiatu in favörea guvernului; centralistii s'au decisu a arangia

totu la Linz o adunare de tierani, care, desavuandu pe cea clericala, se documenteze totodata nemulțămirea poporului tieranu cu mersul lucrurilor. Tieranii nemți erau să se adune Luni în 27. Dec. la Linz pentru de a protestă în contra procederei deputatiloru clericali la stabilirea impozitului pe pământuri (a foncierei). Darea acést'a nu s'a impartitu egal si o tiéra mare cá Galiti'a a fost favorisata cá se platésca mai puțin decátu celelalte tieri, pentru cá asia cerea interessulu mariloru proprietari poloni, cari astadi sunt unu radiemu principalu alu guvernului. Este dreptu cá tieranii din Austri'a de susu s. a. se platésca diferinti'a ce resulta din ceea ce boerii poloni platescu mai puțin?

Eata motorulu miscarei tieraniloru nemți din Austri'a. Partid'a centralista a avutu chiaru de scopu a indemnă pe tierani, cá se tramita deputatiuni la Imperatulu, spre a cere cá se disolve Reichsrathulu, dandule ocaziune a alege deputati, cari se represinte mai bine interessele lor. s. a. Nu numai in Linz, dér' si in Gmunden si in alte centruri voieau se arangeze asemenea adunari de tierani. Guvernulu inse a prevenitu acést'a miscare, o prindu tienera adunariloru tieranesci conchiamate la Linz si la Gmunden. Este intrebare cá óre comitele Taaffe nu a facutu prin acést'a mai reu, dandu centralistiloru o noua arma in mana. Foile centraliste 'i imputa deja guvernului cá a desconsiderata in casulu de fația dreptulu de intrunire garantatu prin lege si a documentatu, cá-i este frica de manifestarile populare. De alta parte nu se póte negá, cá este dificulu pentru comitele Taaffe a privi linistitu la agitaciunile centraliste, cari au de scopu numai si numai resturnarea lui.

Parlamentulu austriacu a fost amanatu pēna la 17 Ianuariu viitoriu. Partid'a centralista germana este fórte agitata prin scirea, dupa care guvernulu are de gandu a inmulti pe calea numirei numerulu membriloru camerei domniloru (Herrenhaus). Diuarele autonomiste cu „Pokrok“ in frunte ceru categoricu, cá comitele Taaffe se 'si faca majoritate si in camer'a domniloru, unde pēna acuma era partid'a lui Schmerling cea mai tare. Se dice, cá guvernulu a si pregatitu lista aceloru membri, cari voru fi propusi imperatului spre ai numi senatori pe vieatia.

Comitele Taaffe vediendu, cá partid'a centralista refusa ori-ce transactiune pe bas'a programei lui, se vede constrinsu a se radimá numai pe majoritatea autonomista din camera. Cu acést'a inse nu e de ajunsu, guvernulu trebuie se aiba o majoritate si in camer'a a dou'a, cáci la dincontra elu n'ar' mai esi din conflicte. Oficiós'a „Montags-Revue“ o spune acuma pe fația, cá ministeriulu trebuie se 'si procure si in Herrenhaus o majoritate de elemente moderate, pe care se póta radimá. „Partid'a centralista“, dice numit'a fóia, „prin aceea, cá a lasatu se fia condusa de agitaciunile unoru cercuri, a parasitu misiunea ei de a veghiá obiectivulu asupra mersului lucrurilor, si urmaresce nescie nisuintie, a caroru base nu sunt adeverate. Comitele Taaffe s'a silitu prin politic'a majoritatii centraliste din Herrenhaus de a face intrubuntiare de dreptulu ce compete guvernaulului a propune inmultirea membriloru senatului prin nescie elemente moderate.“ — Dupa acést'a declarare oficiós'a nu mai póte fi indoieála despre aceea, cá comitele Taaffe a incetatu de a mai balansá de asupra partidelor si este decisu a-si continuá a energia misiunea ce 'si propus'o.

Organulu partidei conservatórie din Romani'a „Timpu lu“, vorbindu despre a tenta tulu comisu in contra d-lui Bratianu, a apostrofatu pe ministrulu-presiedinte cu cuvintele „Ale tale dintru ale tale.“ Organulu partidei liberale „Romanulu“ raspunde la acést'a sbiciundu modulu de a se esprimá alu fóiei conservatórie. „A dice unui omu asupra caruia s'a facutu o incercare de assassinatu „ale tale dintru ale tale“ este ai dice „ai meritatu se fi assassinatu“ esclama „Romanulu.“ De aceea acestu organu analizandu aceea frasa din punctulu de vedere alu faptelor si alu rezultatelor reale dobēndite dela 1876 incóce, face urmatoriele intrebari:

„De ce nu compara insusi organulu conservatoru Romani'a dela 1876 cu Romani'a dela 1880?

„De ce nu iea natiunea inca despretiuita de multi straini in 1876 si necunoscuta de mai toti, s'o compare cu natiunea stimata si apretiuata astadi de tóta Europa? De ce nu iea armata, nesocotita in 1876, privita ca o adunatura de fricosi, ce póte se fia pusa pe fuga de unu singuru regimentu de

honvedi séu de o sotnie de Cazaci, s'o compare cu armata stimata astadi de tóte armatele straine, si privita cá una din cele mai bune din Europa? De ce nu compara cele 25 regimente de tóte armele, ce compuneau armata in 1876, cu cele 60 regimente ce compunu astadi armata Romana? De ce nu se gândescu apoi, cá pentru mic'a armata din 1876 se cheltuiea totu atáta cátu pentru armata mai multu de cátu indoitu mai mare de astadi? De ce nu compara armamentul din 1876, puscile, tunurile si celelalte, de atunci, cu armele de cari este inzeestrata armata nóstra? — De ce nu compara finacele de astadi? Creditulu statului din 1876 cu creditulu de care se bucura astadi Romani'a? Deficitele (spaimentatórie) ce se urmau pēna la 1876, cu escedentele bugetare dobēndite mai neincetatu de atunci? Imprumuturile enorme, ce se faceau mai in toti anii pēna in 1876, cu lips'a ori-carui nouu imprumutu de atunci incóce? Nouele impositie, ce s'au infintiatu mereu pēna in 1876, cu lips'a ori-carui nouu impozitu dela 1876 pēna astadi. —

„De ce nu compara sistem'a concessiuniloru si a esplotariloru straine, intinsa in 1876 asupra tieriei intregi, cu sistem'a nationala si necomparabilu mai economica, adoptata astadi pentru totu ce este lucrare si servitiu publicu? De ce nu compara persecutiunile, intemnitariile, nabusirea libertatiloru publice practicata pēna in 1876, cu libertatea absoluta ce domnesce astadi, cu libertatea ce n'a incetatu de a domni chiaru in timpulu resbelului, cu aceea libertate, de care abuséza astadi intr'unu modu atátu de tristu tocmai aceea, cari o nabusiau cându erau la putere?“

„Dérú se ne oprimu aci; nu trebuie o mai lunga enumerare spre a constatá progressele imense realizate dela 1876 pēna astadi, progresse, cari au transformatu insasi fati'a Romaniei.“

„Dér' faptululu, cá esista, cá trebuie se esiste si nemulțăminti, precum si cá s'au pututu face gresieli in cestiunile secundare, nu imputineza intru nimicu insemnateza imenselor progresse realizate de Romani'a dela 1876 pēna astadi, nu intuneca intru nimicu redicarea si utarirea statului Romanu. Ori-cine va analizá cu nepartinire oper'a marétia a acestoru din urma patru ani, va areta d-lui Ionu Bratianu nu cutitululu unui asasinu, cum face organulu conservatoriu, ci o frumós'a pagina in istorie, si 'i va dice: „ale tale dintru ale tale.“

„Aginti'a Russa“ scrie, cá Russi'a a consentitu la proiectulu de arbitriu europénu, cum l'au facutu poterile, inse numai sub aceea conditiune, cá Turci'a si Greci'a se primésca arbitriulu. „Gazeta de Petersburg“ constata esactitatea acestei sciri. — Priacepele Urusoff, ambasadorulu Russiei pe langa curtea princiaru romana, a plecatu in 26 Decembre st. n. la Bucuresci.

Din Belgradulu Serbiei se anuntia, cá in cercurile guvernamentale de acolo se prepara conchiamarea unei Scupcine mari in Maiu 1881. Acestei Scupcine voiescu se-i prezenteze proiecte pentru modificarea constitutiunei, dintre cari celu mai insemnatu tientesce la conferirea dreptului electoralu passivu functiuniloru si advocatiloru, cá se póta fi si ei ales in reprezentanti'a tieriei.

Nemulțămirea si iritatiunea in Irlandi'a cresce mereu. Guvernulu anglesu se afla intr'o mare strimtóre, nesciindu ce mesuri se mai iē spre a pune stavila miscarei. Se pare cá Lig'a irlandesa prepara chiaru o resculare generala armata. O telegrama din Dublin anuntia, cá autoritatile vamaile irlandeze au sequestratu corabi'a „Juno“, care sosise in riulu Clare si ducea arme americane cu sine. Unu detasiamentu de marinari pazesce corabi'a. Mai multi tineri, cari au sositu de curēndu din Americ'a, se afla sub supraveghiare politiana.

In ajunulu serbatoriloru diarulu progressistiloru nemți din Viena, facēndu unele contemplari asupra „luptelor de pe pamentu“, dice, cá generatiunea actuala nu póte se bucura in pace de fructele luptelor trecute, cá trebuie se lupte mai departe neobositu, cáci traimu intr'o epoca a unoru straformari grandióse: de aceea popórele nu potu petrece serbatorile, fara de a fi cuprinse de mari griji, fiacare avendu partea s'a din luptele de pe pamentu. Multe umbre negre intuneca orizontulu Germaniei. Muckeri protestantici si papistasi fanatici, cauta a subminá libertatile statului, ei viséza de legi restrictive pentru reprezentantiu progressului, voiescu se casseze

casatori'a civila, predica intoleranti'a si ur'a de rassa. Unu momentu se pare, cá Bismarck voiesce se 'si creeze o majoritate parlamentara numai din ultramontani si Junckeri, de unu timpu incóce inse, se pare, cá se apropria earasi de liberalismulu moderatu alu lui Bennisgen. Intr'aceea se gândesce, ce ajutoriu economicu se dē poporului germanu, care geme sub sarcinele fiscale, si Bismarck trebuie se mareasca din ce in ce aceste sarcine, elu trebuie se tiena tiér'a inarmata, pēna ce unitatea ei va fi trecutu prin prob'a de focu in muntii Vogesi.

Dela Germani'a numitulu diarulu trece la Republic'a frances'a, care acuma e constrinsa a-si aperiá vieati'a contra unoru monarchisti neimpacati si revolutiunari nebuni. Este greu a judecá, déca nu cumva Republic'a in lupt'a ei pentru esistentia ar' fi facutu mai bine a ignora congregatiunile religiós'e si a nu destitui pe judecatori napoleonisti. Destulu, cá poporulu francesu se bucura ad'i de-o rara prosperitate materiala, de care nu s'a bucuratu nici chiaru sub Napoleou III; si Republic'a se ingrigesce atátu de conscientiós'u pentru binele masselor, incátu erorile politice comise abia 'i voru aduce vreo dauna seriós'a. Republic'a frances'a se va sustinea victoriosu si are a se teme numai de propria ambitiune, déca va duce noroculu ei pe campulu de lupta. Nu radicalismulu, ci siovinismulu este stanc'a, de care se va lovi póte corabi'a Republicei. (Aci vorbesce si frie'a de revansia.)

Serbatori turbure va serbá Angli'a. Ostrile ei inca nu s'au reintorsu din fatalulu Afghanistanu si eata cá se rescóla Boerii din Africa de sudu in contra domniei britanice, pe candu acasa din Irlandi'a sosescu sciri nelinistitórie. Tóte simptomele arata, cá mandr'a ginta anglo-saxona va avé in curendu a portá o lupta teribila pentru mostenirea trecutulu seu.

Déca intrunesc vreo tiéra tóte conditiunile fericiei, acést'a este Itali'a. Comerciulu ei este infloritoriu, finacele ei, odinioára atátu de incarcate, sunt aprópe pe deplinu regulate si guvernanti ei au sciutu se usiureze cea mai grea surcina ce apasá poporulu, darea pe mácínatu. Itali'a n'ar' avé inimi, déca ar' renunció la ambitiunea de a se mai mari; ea remnesce dupa Alpii tirolesi si dupa litoralulu tunesu; cei din Rom'a se uita cu invidia la estensiunea altoru state, ei ar' voi se rivatiséze deodata cu Austri'a, Franci'a si Angli'a si uita, cá fortun'a nu da intotdeauna provincii in schimbulu desastreloru.

Va petrece óre Tiarulu Russiei serbatori vesele? Elu semte unu cutremuru linu, dér' necontenitu sub tronulu seu; elu semte turburarea poteriloru subterane, Russi'a a devenitu unu imperiu vulcanicu si eruptiunea unui crateru nu se póte impedecá nici cu lantiuri de feru nici cu plastre de ale lui Melicoff. Póte cá se va adeveri faim'a cá imperatulu Alexandru va face pe fiulu seu la anulu nou Regentu, pentru cá se dē Russiei reformele de lipsa.

Cátu pentru Orientu, apoi ar' fi mai bine, déca diplomati'a l'ar' lasá in sórtea lui. Processulu ce se petrece in imperiulu balcanicu n'are lipsa de ajutoriu din afara, elu póte fi conturbatu numai prin egoismulu si lacomi'a cabinetelor singuratices. Pentru popórele balcanice numai atunci voru sosi dile mai bune, candu, eliberate de jugulu secularu barbaru, voru poté se lucreze in dependenta la desvoltarea lor. . .

Raportulu

Domnului Dimitrie Sturdza

asupra proiectului de respunsu la discursulu Tronului, cititu in siedinti'a Senatului dela 1 Decembre.

Cestiunea cea mai importanta din Mesagiulu Domnescu, care dominéza pe tóte, este aceea a regularei successiunei Tronului. S'a parutu necesariu cá ea se fia espusa Senatului si tieriei in tóta intregimea ei.

Nu multu timpu dupa ce principatele Moldov'a si Tiér'a romanésca se constituira definitivu sub conducerea unui siru de Domni luptatori, viteji si animosi in ale resbóieloru, spirite politice si organizatori in ale pacci, ele trecura peste mai multe secole de pericole grele si de lupte cumplite pentru esistentia lor.

Evulu de midilocu si cea mai mare parte a timpurilor moderne nu represinta pentru densele de cátu o lunga drama de o monotonia sfásietóre.

Unu scriitoru alu afaceriloru romanesci dicea pe la inceputulu seculului trecut; „Trebuie se consideramu aceste doue provintii ale Valachiei si Moldaviei, cá doue corabi

o mare furtunoasă, unde rare ori sunt dile linistite si
me.

Multe au fostu cauzele tuturor nenorocirilor, de cari
suferitu patri'a si poporul nostru. Pucne inse au con-
buitu a le mari si a le face mai periculose, ca incertitu-
rea, care a existatu asupra successiunii domniei.

La inceputu, Principatele romane avura ereditatea Tro-
lui in familiile Dragosiloru si ale Basarabiloru. Acesta
reditate inse nu era bine si pe deplin stabilita. Cu tota
portantia si greutatea, de care se bucurau amandou fami-
le domnesci, boerii cei mari ai timpului aveau destula in-
gentia, pentru ca pricipiulu ereditatii tronului se fia adese
gduitu pena in temelie. Astu-felu se ivira, putemu dice,
chiaru din capulu locului, totu felulu de pretendenti la tronul,
— fi in contra parintiloru, — frati in contra fratiloru, —
chiaru straini de ginte si de tiera.

Candu inse cele doue familii domnesci se stinsera,
Principatele romane devenira cu deseversire monarchii electiv.

Miseri'a adusa da electivitatea scaunului domnescu o
stimamu si o cunoscemu cu totii, nu numai din istori'a mai
departata a patriei nostre, der' si din cele vedute si patite
de noi pena mai deunadi.

Si nici nu putea se fia altu-felu: caci „electivitatea
tronului este una din cele mai perniciose institutiuni poli-
tice.“ mai periculosa la unu poporu micu si intr'unu Statu
incungiuuratu de ginti si de monarchii puternice.

E bine, e chiaru necesariu, se ne aducemu astadi aminte,
spre eterna tinere de minte, situatiunea ee se creaza unui
Statu prin domni'a electiva, relele de cari amu suferitu noi
din acesta cauza, si cari ne-a adusu pena la marginile unei
prapastii, in care eramu destinati a peri ca statu si ca
natiune, deca nu ne-amu fi opritu la timp.

In state cu domnia electiva, pasiunile suntu continuu
attiate si cetatiani traiescu necontentu in ura, in invidia,
in inimiztia unii cu altii. Fiacare se pregatesce seu pentru
a resturna o domnia seu pentru a succede la o domnia. In
luptele neincetate ce urmaza — fia in timpul unei domnii fia
la o vacantia de tron — interesele persóneloru jóca rolulu
principalu, era binele publicu, viitoriulu statului si alu na-
tiunei, suntu uitate si parasite.

Deru esista celu pucinu siguranti'a, ca domni'a va fi
incredintiata cetatianului celui mai capabilu, celui mai demnu,
celu mai bunu, celu mai cu fric'a lui Dumnedieu! Deru
alegerile suntu totu-de-una si peste totu loculu, cu forte rari
exceptiuni, rezultatulu unoru intemplari neprevedute seu a
unoru intrigi urtiose. Vieti'a politica nu mai este pentru
cetatiani o conclurare a tuturoru pentru asigurarea, consoli-
darea, desvoltarea si marirea morala, sociala si economica a
patriei, ea se resuma in cele din urma numai in pasiuni
mici, in cari reutatea, invidi'a si egoismulu jóca rolulu
principalu, numai in ura si mania inflacurate ai numerosiloru
aspiranti la domnia si ai partisaniloru lor. Unu tielu mai
inaltu, o idea patriotica, adese nici la umbra nu póte respira.

Deru lucrurile nu stau numai aci.

Aspirantii si pretendenti la domnia iesu din tote un-
ghiurile. Cei mai obscuri, cei mai incapabili, cei mai rei
se credu apti pentru a lua destinele tierii in manile lor.
Unii vinu cu drepturi inchipuite de ereditate, altii, impinsi
de ambitiune personala nemesurata, inse incapabili d'a o
satisface prin o munca consciinti'osa, devotata binelui tierii,
altii se ivescu ca simpli aventurieri indrasneti, ne-mai vor-
bindu de cativa nebuni si sariti din minte, carora le ambla,
dapa vechi'a dicetore, gargauni in capu. Pentru intregu
acestu soiu de omeni, binele statului e pusu cu deseversire
la o parte. Ei represinta desfrenatii de pe teremulu politicu,
cari credu, ca au fostu pusi in lume fara nici o indetorire,
numai pentru a'si satisface pasiunile injositoare. Nimicu
pentru ei nu e mai inaltu si mai sfantu, de catu mic'a,
miserabil'a, cele mai adese, incapabil'a loru personalitate.

Pentru statu si pentru poporu se nasce inse din acesta
stare de lucruri desordinea, anarhi'a, nesiguranti'a esistentiei
propriei, decadenti'a cea mai rusinoasa. Pericolulu e maritu
in doue moduri:

Antaia cugetare a fia-caruia, care in monarchi'a elec-
tiva pune man'a pe domnia, este d'a resturna acesta forma
a monarchiei, pentru a asiguratu tronulu urmasiloru sei.
Acesta este atatu de adeveratu, atatu de inascutu acestei
forme de guvernamentu, in catu domnii alesi in virtutea ei
au mersu pana asupra lezei fundamentale a tierii lor,
pentru a impune nu form'a unei monarchii ereditare regulate
si legale, ci ereditate copiiloru lor nelegitimi. Sub asemenea apu-
caturi cetatiani perdu cu deseversire simtiementulu legalitatii, ei
nu traiescu de catu intr'o continua atitiare si agitare, fara scopu si
fara tinta morala. Totulu se pare iertatu in afacerile publice.
Pasiunea si interesulu personalu nu' si mai punu margini:
ele devinu legea suprema in ale Statului.

Alu doilea reu si mai mare, de se póte, care e inerentu
acestei situatiuni si se nasce d'o-data cu dens'a, e imisciunea
continua a veciniloru in afacerile tierii. Din afara provinu
atitari ale cetatianiloru unora in contra altora, sustinerea, in-
ventarea chiaru de candidati la domnia in timpul unei
domnii esistent, coruptiune sistematica si neintrerupta a soci-
tatiei intregi, in fine imisciune directa in numirea domniloru
si in afacerile interne ale tierii.

Eaca urmarile neinclaturabile, certe, ce le-a adusu si le
aduce pretutindenea electivitatea domniei.

Romanii au beutu acestu paharu amar si ora s'ei
ajunga si pe ei trist'a sorte a Poloniei, a carora vecini se
intrunira prin tractatu formalu, ca se impedece, chiaru prin
forti'a armelor, transformarea monarchiei electiv in monar-
chia ereditara.

Luptele nostre din laintru se intorceau numai impre-
giurulu aspiratiuniloru celoru mai nesati'ose, ambitiuniloru
celoru mai de rendu. Ele au asverlitu tier'a intr'o miseria
o misilie atatu de mare, in catu in timpu de unu seculu
si jumetate domnii au fostu numiti de straini. Mai multu
inca. Se nu uitamu niciodata, ca urele reciproce ale candi-
datiloru indigeni au produsu monstruositatea, ca acestia insi
au cerutu dela Pórta pe fanarioti, si ca Pórta i numia si
scotea in fine din domnia, dupa vointia si placere. Princi-
patele romane ajunsesera a fi o mosia parasita, data prada in
man'a unoru arendasi nesati'osi, fara consciintia, fara cugetari
bune, si cari cele mai adese plateau cu capulu ambitiunea
rapacitatea lor.

Firmanulu din 21 Martiu 1716, pentru numirea celu
d'antaiu domnu fanariotu pe tronulu lui Mircea si alu lui
Mihaiu-Vitezulu, dicea: ca Sultanulu gasesce ca Stefan-
Cantacuzino a tienutu prea multu domni'a tierii, si ca
Padisiahulu afla cu cale se puna pe scaunulu muntenescu pe
Domnulu Moldovei, si se chiamo pe mazilitulu Domnu la
Constantinopoli, unde va trai nesuperatu. Peste doue luni,
7 Iuniu 1716, se taiu in Constantinopoli capetele lui
Cantacuzino si a tata-seu. Unii din domnii fanarioti, Con-
stantin-Mavrocordat, a fostu de diece ori renduitu si destituitu
Domnu, de siese ori in Valahi'a si de patru ori in Moldova;
de doue ori elu n'a ocupatu scaunulu domniei de catu patru
luni de dile.

Iuriurirea exercitata de acele timpuri nefaste asupra
timpurilor nostre nu s'a descrisu de nimeni mai plasticu,
de catu de marele nostru istoricu Eudoxiu Hurmuzache.
Suntu momente, in cari e necesaru ca natiunile, ca si fia-
care omu, se reintre in sine, se si observe defectele si se íe
mesuri de indreptare. In asemenea momentu trebuie ascu-
tata vocea acelora cari, insufletiti de spiritulu adeverului,
alu binelui si alu iubirei, vorbescu catra natiune ca parintii
catre fiii lor.

Eudoxiu Hurmuzache dice:

„Romanii au fostu atrasi in putrejunea morala a Orien-
tului, care a patrusu la Grecii bizantini si la Turci
„pena la celu mai inaltu gradu, tote paturile poporului,
„cufundandu intr'ins'a intrég'a viatia politica a Statului, si
„respandindu-se din capitala, ca din vatra-i de capetenia,
„asupra intregi tierii. Cari erau omenii, cari se miscu si
„ce produceau ei? Usurpatori, cari, despretiundu legaturile
„firesci de inrudire, resturnau de pe Tronu pe proprii lor
„frati, scotiendu-le ochii si aruncandu-i in monastire. Dom-
„nii, cari se certau pentru subtilitati de totu felulu, in
„locu de a guverná cu intielepciune si cu virtute, in locu
„de a vedea propria lor slabitiune si pericolele ce amenintiau
„din afara. Pretendentii la Coróna, cari uitau fatislu cre-
„dinti'a jurata, violau fara cugetu tratate solemnu intarite
„si intindeau mana la ori ce nelegiure, numai spre a'si
„ajunge la scopu. Omeni de positie inalta si de o influentia
„mare, modele de nedemna slugaria catra cei de susu si de
„nedemna trufia catra cei de josu, explotandu in intere-
„sulu loru privatu positiunea lor oficiala si abusandu de
„ea ca de o parghia in intrigile lor contra puterei statului.
„Casatori'a devenise o prostituata a politice si a poftei de
„Tronu seu de putere; calculau folosele politice ce ea poté
„aduce, se cumpaneau succesele politice si persónele, pentru
„a decide despre durat'a ei. Sentimintele de patriotismu
„seu de impreuna vietuire a cetatianiloru erau degradate la
„unu egoismu strimtu si lacomia nemesurata de castigu.
„Lips'a complecta de fidelitate si de buna credintia in re-
„latiunile publice interne si externe, fatiarnici'a si insielaci-
„unea interesata in viet'i publica, se asediara ca regule
„statornice si se intinsera si asupra vietiei private. Demorali-
„sarea, coborandu-se din sferile de susu in cele de josu,
„patrunse cu sila si cu viclesiugu tote clasele poporului si
„le molipsi. Elementulu egoisticu deveni preponderant si
„isgoui silintiele continue ce trebuie se faca unu poporu,
„care vrea se aiba unu viitoru, pentru a imbandi propriulu
„seu sufletu prin cugetarea stricta la datoriele omenesci si
„la principiile eterne ale virtutii. Urmele aceste tendinti
„demoralisatore, care inadusie ori ce calitati bune, precum
„buruien'a inadusie graulu, au remasu din epocele anteriore
„pena astadi, si se manifesta in viet'i publica si privata a
„noului statu romanu, intr'unu modu care contradice cu
„fiinti'a nobila si inteliginta a Romanului, si care justifica
„dorinti'a ferbinte a ori-carui amicu alu acestui poporu, de
„a vedé lucrurile indreptandu-se spre bine.“

Astu-felu Romanii ajunsu la ultima'i injosire. Romanii
inse inceptu a nu mai avé incredere in viitorulu lor,
caci toti participau la faptele miserabile ce se petreceau, si
candu se ivea unu patriotu infocatu, elu platea de multe
ori cu viet'i pentru simtintele oneste ale animei sale.
Cine nu 'si aduce aminte d. es. cum Constantin Cantemir,
fara judecata si fara vina, ordoná de a se taia capulu logo-

fatului Miron Costin, pentru ca acest'a era omu dreptu, cu
fric'a lui Dumnedieu si cu iubire de tiera.

Independenti'a tierii devenise unu mitu. Nici suverani-
tatea interna nu mai esista pe deplin. La ceremoni'a
investitiei, domni' tierii se prosternau ingenuchi dinaintea
Sultanului, si candu incálecau la pórtu pe calulu de parada,
ei satarau scar'a sielei imperatesci in semnu de supunere. Mai
multu inca! Generali straini guvernara in diferite renduri
principatele cu o autoritate mai mare de catu a multora din
Domnii tierii. — Domnii romani, cari au domnit dupa
1821, precum Grigore Ghica in tier'a Romanesca si Grigore
Ghica in Moldova, aveau a sustiné o lupta crancena pentru
a aperi drepturile si interesele tierii, — simplii consuli,
agenti comerciali, faceau de tremurá dinainte-le Domnu si
boeri, — Principii tierii se degradasera in tratatele inter-
nationale din 1849 la rangulu de „inalti functionari“ pri-
veghiatu si ordonati de comisari straini, — Romanii, —
cari indrasneau se pronuntie cuventulu de patria, — cari
cugetau la binele si viitoriulu ei, la datoriele lor catra
tiera, cari se ocupau de limba nationala si de scole se decla-
rarau in actele publice ale guvernatoriloru straini de „omeni
nesupusi, anarchici, neleali, si cari voru avé a suferi tota
urgia omenesca.“

Europ'a inse considerá aceste doue tieri romane ca pro-
vincii turcesci, destinate a fi incorporate intr'unu ore-care
timpu de vre-unulu din puternicii lor vecini. Drepturile
Principatelor romane nu numai nu esistau pentru dreptulu
gintiloru, der' se stabilece persuasiunea, ca acele drepturi
nu au existatu niciodata. Nu erau ele continuu contestate in
dreptulu teoreticu si practic alu gintiloru pena in timpurile
din urma? Nu era perduta chiar' in majoritate Romaniloru
cunoscinti'a despre acele drepturi? Mai multu inca: popo-
rulu romanu, din caus'a domniloru degradat'ore, ajunsu a fi
despretiuitu, desconsideratu si declarat neaptu de a indeplini
cerintiele civilizatiunei moderne.

In asemenea impregiurari era cu neputintia de-a lucrá,
de-a face ceva bunu si bine. Bantuiti din afara, fara
linisce in intru, sfasiati si deconsiderati: — ori ce aspi-
ratiune mai inalta. ori ce idea a binelui publicu era inecata
in vertejulu vitiiloru, alu anarchiei si alu reloru pasiuni
dominante. Degradarea generala a societatiei ajunsu la
culme. Unu patriotu onestu, bine cugetatoru se afia intr'o
stare desperata. Elu trebuia seu se sté la umbra, privindu
cu ochii 'necati in lacrimi spectacululu sfasiatoru alu deca-
dientiei mosiei stramosiesci, seu se traiésca intr'o lupta con-
tinua de tote dilele pentru esistenti'a tierii si pentru a
s'a propria.

Nici nu putemu astadi precepe, catu de mare au fostu
munc'a, silintiele, sacrificiile curatania de simtiri si de cugetari,
energi'a, iubirea de tiera a acelora, cari, mai alesu
dela inceputulu secululu actualu, in timpu de peste cinci dieci
de ani, au lucratu fara obosela, fara temere, fara a se
descuragiá la schimbarea miserabilei si periculosei stari de
lucruri in care ne aflamu. Picatura cu picatura, der' con-
tinua a fostu lucrarea, ca si suferinti'a, cei mai multi dintre
acei luptatori nici au zaritu macaru zorile acelu viitoru,
pentru care se luptau cu o abnegatiune antica. Ei se
sfersiau, lasandu urmasiloru credinti'a lor, speranti'a lor,
virtutea lor, ca exemple nesterse de imitatu si de urmaritu.

Inse ideile de civilizatiune, de libertate, de progresu,
sentimintele nationale, nutrite mai antaiu de pucini, se res-
pandira totu mai multu in anemele si in mintile cetatiani-
loru. In fine, totu ce era sanetosu nu mai traiea si nu
mai lucrá, de catu in speranti'a unui viitoru fericitu si asi-
gurat. Cei pucini devenira multi si in fine legiune.

Astu-felu evenimentele din 1821 si din 1848 an pre-
paratu natiunea, si anulu 1856 o gasise copta pentru a pune
capetu reloru trecutulu si a pasi cu decisiune spre o des-
voltare sigura.

Romanii venira la apelulu facutu de Europ'a cu unu
intregu programu de reconstruicune a Statului lor. Acestu
programu, presintatu de Divanurile ad-hoc de nestersa me-
moria, nu era unu actu teoreticu seu o compunere retorica
plina de frase generale. Acestu programu espunea intr'unu
modu claru, bine motivatu, politicamente judecatu, necesi-
tatile si vointiele poporului romanu in privirea organizarii
tierii, atatu in partea situatiunei ei externe, catu si in
privirea liniamentelor principale ale afaceriloru interne.
Acestu programu dovediea, ca Europ'a nu avea a face cu o
poporatiune neculta si barbara, deru cu unu poporu, care,
de si a remasu in urm'a progresului si a desvoltarei Occi-
dentului, din impregiurari nefaste si afara din vointi'a si
din putinti'a s'a totusi pastrase fundamenteulu civilizatiunei
antice, din care 'si tragea originea, si nu remasese cu
totulu strainu de civilizatiunea moderna, spre care avea a
spiratiuni neindoi'ose si atraciune decisiva.

(Va urmá.)

Cestiunea monetaria in Romanii'a. Cetimu in
„Curier. Financiaru.“ O cestiune forte importanta
s'a redicatu dilele trecute in camer'a deputatiloru,
cestiunea de a se sci deca Romanii'a trebuie se
remana inca in situatiunea monetaria confusa, in care
se afla, seu deca interesele sine comanda sa cautamu a

intră și noi în Uniunea monetară latină. Cestiunea, este dreptu, nu se ridică pentru prima oară. Ea a fost agitată la diferite epoci, și legiuitorul romanu din 1867, s'a pronunțiatu într'unu modu categoricu pentru Uniunea monetară latină, cu sistemulu seu decimalu și cu dublulu sev etalon, de aur și de argintu. Aceasta lege a preparatu de atunci tere-nulu pentru că Romani'a se pōta intră într'unu timpu ōre-care în această uniune monetară: tōte monetele, cari nu erau basate pe sistemulu decimalu, au fost de atunci interdise de a mai circulă în țiera. În loculu lor s'a admisu monet'a Uniunei latine și s'a declaratu categoricu, că această moneta va fi primită la casele nōstre publice că și monetele nationale. O dată pornită pe această cale, legea de la 1867 admite într'u tōte condițiunile pres-crise în uniunea monetară pentru fabricatiunea mo-netei; s'a stabilitu aliagiulu de 900 la 1000 pen-tru piesele de 5 franci, și acel'a de 835 argintu curatu și 165 aliagiulu pentru monet'a divisionară, adică cu unu titlu superioru valōrei intrinsece a acestei monete. S'a admisu înca, că monet'a divi-sionară se nu se pōta bate în mai multu de cātu 6 bucati de fiacare locuitoru. Acestea tōte le a facutu legiuitorulu, cum am disu, în scopu, că și Romani'a se între într'unu timpu în Uniunea mo-netară latină, că ea s'ē pōta adeva se beneficiē și de avantajele acestei uniuni, dupe ce 'si a impusu desavantajele și restrictiunile ei. Pēna adi inse gratia diferitelor impregiurari țier'a nōstră nu a pututu se 'si atinga acestu scopu. Ea a remasu înca în acestu punctu într'o situațiune anormală, care credemu că numai pōte dură multu timpu fara nuoi pierderi pentru natiune. Unu adevēru necon-testabilu este, că de la 1865, cāndu s'a fundatu uniunea latină, valōrea argintulu fatia cu aceea a aurulu a scadiutu fōrte multu, pe cāndu atunci argintulu avea o valōre de 15 ori mai mica de cātu a aurulu, adi acea valōre e de 21 de ori mai mica; piesele de 5 franci prin urmare numai au nici ele aceeași valōre intrinseca dela 1865, fatia cu aurulu, și sunt pēna la ōre-care punctu o moneta fiduciară. Aceasta moneta cu tōte astea, cu o valōre inferiōră titlulu seu, pōte circulă fara gena în senulu statelor ce facu parte din Uniunea latină; ea este înca admisa chiaru la noi, desi țier'a nōstră nu are înca favōrea de a i se primi pe teritoriulu Uniunei monetele sale într'u tōte conforme cu acelea.

Monet'a nōstră natională nu este înca suficiență nici chiaru circulațiunei interne; d'ēr' acum cāndu topirea rublelor și transformarea lor în piese nationale a începutu, cāndu în fine avemu a atinge peste puçinu maximulu de fabricatiune toleratu de Uniunea latină, trebue ni se pare din vreme a ne gandi la midlōcele de a mantinē valōrea acestui argintu-monedă la titlulu indicatu pe elu, și acestu midilocu nu este altulu de cātu se 'i deschidemu un debusiu mai vastu, se facemu că ea s'ē fia primită și în acele state, ale caror monete tipu le amu adopta. Dēca Romani'a nu va cātă se între curendu în Uniune, monetele sale voru circula numai în midiloculu unui numeru restrinsu de 5 miliōne locuitori; transacțiunile nōstre cu strainatatea, și insasi cu statele Uniunei, voru continua astu-feliu a fi totu asia de desavantagiōse că pēna adi. Costulu importatiunilor nōstre vomu fi siliti a 'lu plati în continuu în aur, care a începutu a fi fōrte rar la noi, și a încercă astu-feliu cheltuele considerabile de schimb. Esportulu din contra ni se va potē plati în monete de argintu ale Uniunei, cu unu titlu multu mai inferioru valōrei lor intrinsece. Dēca din contra Romani'a este admisa în Uniunea monetară latină, monetele nōstre voru gasi o piață vastă de 85 miliōne locuitori, în locu de cinci miliōne, comertiulu exterioru va luă unu puternicu aventu, monet'a nōstră de argintu putēndu circula pēna la extre-mulu occidentu, pe cursulu desemnatu de chiaru titlulu seu.

D-n'a Susan'a Andreiu Muresianu, în urm'a unui anunțiu literariu aparutu la Gherl'a' ce i l'amu comunicatu, se vede constrinsă a face în publicu următoarea

Declarația.

Subscriș'a declaru prin acēst'a: că mi rezervu pentru mine și următorii mei tōte drepturile privi-tōre la opurile repausatulu meu soçiu Andreiu Muresianu, a carui mostenitōria legitima singura sum. Ori ce rețiparime straina, jigăindu drep-turile mele, o voi urmari pe calea legei.

La acēst'a declarația m'a îndemnatu procederea necualificabilă a administrațiunei „Amiculu Fami-

liei“, care 'si-a permis într'unu „avisu“ literariu a 'si însusi dreptulu de a face o edițiune nouă a opulu „Din Poesiile lui Andreiu Muresianu“.

Brasiovu, 10/22 Decembre 1880.

Susan'a ved. Andreiu Muresianu m. p.

Diverse.

(În Adunarea comitatensă) estra-ordinară, ce s'a ținutu la 21. Dec. în Brasiovu, s'a facutu nou'a alegere a diferitelor comisiuni. În comisiuniunea permanentă au fostu alesi: Carl Adam, Peter Boltres, Josef Czell, Josef Dück jun., Dr. Fabritius, Ioan Gōtt, Dr. Eduard Gusbeth, Lud. Harmath, H. Horvath, Lud. Korodi, Gr. Lázár, Josef Mayer, G. Murtz, Radu Popea, I. T. Popovici, Chr. Porr, Iuliu de Roll, Ludw. Romanu, I. Sander sen., G. Streitferdt, Jos. Vasady, Peter Wagner, și Ed. Zaminer. În comisiuniunea sanitară au fost alesi: Peter Boltres, I. Gōtt, Dr. Ed. Gusbeth, F. Herfurth, I. Klein, Gr. Lázár, Chr. Porr, Radu Popea, George Strimbu, G. Porr, G. Wagner. În comisiuniunea verificatōre: M. Klokner, Nicolae Strevoiu, Dr. Fabritius, F. Reimesch, Gottlieb Schlandt; comitele supremu a numitu pe Ed. Günther, M. Malcher, I. T. Popovici, Presid. Carolu de Schobeln.

În comisiuniunea revedietōre: C. Fabritius, Gr. Lázár, Jos. Dück jun., B. G. Popp și Carl Schnell. În comisiuniunea centrală electo-rală a comitatulu: C. Bolesch, Jos. Dück jun., P. Fuhrmann, P. Horvath, I. Merthes. St. Panczel, Chr. Porr, Fr. Reimesch, Voicu Rosculețiu, G. Schlandt, Wilh. Schmidts, C. Schnell, Friedrich Schreiber, Adr. Seddery, Fr. Sindel, G. Streitferdt și Carl Resch. În comisiuniunea administra-tivă au fost realesi membrii esiti la sorti: Jos. Dück, Dr. Ed. Gusbeth, H. Horvath, Fr. Maager și Chr. Porr.

*[Cutremurul] de Sambata s'a semtitu și în Bucureșci. Profesorulu Bacaloglu relatēza în „Rom. Lib.“, că cutremurul s'a intemplat la 4 și 44 min. timpu mediu, a constatu într'o lovitură sucusoria, de josu în susu, urmata imediatu deo undulațiune cu direcțiune de EES spre VVN. Tim-pulu totalu cātu au ținutu amēdoue sguduiturile abia a trecut peste o secundă, inclusivu și cu intervalulu dintre ele, care abia a fost de 1/2 se-cundă. Presiunea barometrulu a fost de 752 milimetre, ce represintă presiunea barometrică media a Bucureșcilor. — Cutremurul s'a semtitu în Transilvani'a, dupa cum cetimu, pēnz pe la St. Georgiulu secuiescu și pe la Homorodu.

[Epidemi'a de versatu.] În septe-man'a dela 19—25 Decembre s'au ivitu 111 casuri de bōla și 20 casuri de mōrte. Casurile de bōla s'au înmultitu d'ēr' în septeman'a trecută cu 11, ear' casurile de mōrte s'au raritu cu 13.]

(Bancnote noue de diece florini.) Banc'a austro-ungară va începe la 3 Ianuariu 1881 cu edarea de bancnote de 10 fl., cari pōrtă firm'a „Banc'a Austro-Ungară“ și data de Maiu 1880, și bancnotele de 10 fl., ce se află acuma în circulațiune sub firm'a „Privilegirte österreichische Nationalbank“ cu dat'a de 15 Ianuariu 1863 le va conchiama adună ai schimbă cu de cele noue. Aceste banc-note sunt pe-o parte cu textulu nemțiescu, pe de alta cu textulu ungurescu, ele nu se voru mai țipari pe harthia albă, ci pe harthia colorată (ca-feniū deschis) și se voru distinge de cele vechi și prin desemnurile ornamentale.

[Espositiunea industrială] a societății „Concordi'a romana“ — scrie „Rev. Scient.“ — este vizitată cu celu mai mare interesu, probă învederată, că publiculu începe a se interesă de desvoltarea industriei nōstre. Că esemple de industrie, cari au viitoru în țier'a nōstră și pe cari le-amu vedutu cu bucuria represintate, vomu cită frumōs'a colecțiune de totu felulu de sfōra și fringhii a d-lui Polizo. În acēstă colec-tiune figurēza și o muștra de cānepa de tōtă frumuseti'a. Cāndu cultivatorii nostri aru ajunge se produca cānepa de felulu acēst'a, cultur'a acestei plante aru deveni fōrte banōsă. Mostrele de cār-buni, de ōsse din fabric'a dd. Porumbaru, Herescu și Constandinescu precum și sacii cu cimentu fabricati de D. Porumbaru, merita o deosebita atentiune. Espositiunea de incaltiaminte fabricate în atelierule d-lui Mandrea ne-a implutu de bucuria căci a incredintiatu pe ori-cine, că putemu fabrică în țiera aceste obiecte aduse pēna astadi mai multu din afara. Fabric'a acēst'a trebue incuragiată prin tōte midlōcele, căci este strinsu legată cu taba-

cari'a și productiunea vitelor, tōte industriei, cari potu prosperă în țiera. Fabricatiunea florilor artificiale de catra copilele scōlei secundarie de fetē și cele dela Asilulu Elen'a incredintēza pe ori-cine despre dibaci'a și gustulu romancelor într'o industria atātu de delicată. Merita o mențiune specială espositiunea de obiecte turnate din fabric'a d-lui Lemaitre; aceea ce amu vedutu ne asigurēza, că acēstă industrie atātu de importantă a prinsu radacina la noi. Espositiunea tipografilor din capi-tală și obiectele esite din stabilimentulu Socecu și Teclu sunt prob'a cea mai învederată despre per-fectiunea, la care a ajunsu art'a tipografică în Ro-mani'a. Putemu țipari astadi mai cu aceeași per-fectiune, că în orasiile cele mai mari din Europ'a Obiectele espuse de diferite scōle de meserii de-monstrēza prin fapte, că romanii au o debacia parti-culară pentru arte industriale.

(Teatru.) La „Theater an der Wien“, în capital'a Austriei, s'a jucat dilele aceste o operetă intitulată „Apă-june, omulu de apă“. Pies'a lucrată de compozitorulu Miliōker, are că motivu o legendă romanescă, (despre care, în treacatu vorbindu, noi n'avemu nici o cunoscintă, că ar' esiste.) Apă-june, geniulu Dimbovitiei, se indeletnicesce în deobsce cu protegerea insuratiilor. O tinera țier-ranca, a carei casatoria cu iubitulu ei intempnă, din pricin'a gelosiei boierulu mosiei, multe pedeci, alērgă la ajutorulu lui Apăjune. Boierulu întie-legendu despre acēst'a o preintempnă, și straves-tindu-se singuru în Apăjune, caută a abate pe fata de la planulu ei, oferindu-i în schimb propriulu seu amoru. Curs'a inse se descopere fara intardiare. Cei doi iubiti se casatorecu sub auspiciile geniului, ear' pismasiulu boieru isi primesce pedeaps'a meri-tată. — Operet'a a seceratu, atātu la prim'a cātu și la a dou'a s'a reprezentată, o isbēnda stralu-cită. Ea a placutu Vienesiloru în deosebi pentru jocurile romanesci, ce cuprinde, și pentru baleturile puse la cale totu pe motive de jocuri nationale de a le nōstre.

Publiculu capitalei austriece a cerutu „Teatrulu an der Wien“ repetarea mai de parte a repre-sentăției. „Rom. Lib.“

Subsemnatii facu prin acēst'a cunoscutu ono-ratiloru misterii și onor-publicu, că si-au asortatu

Magazinulu de haine barbatesci

Strad'a Vamei Nr. 12

cu cele mai moderne și cele mai fine materii nouē pentru HAINÉ DE ÉRNA din fabrice interiōre și esteriōre și se recomanda cu confectionarea promptă de totu felulu de HAINÉ BARBATESCI cu pretiurile cele mai moderate.

Cu tōtă stim'a

3-6 **A. SCHWARZE & BARTHA.**

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 28 Decembre st. n. 1880.

Rent'a de aur un-gara	111.—	Imprumutulu cu pre-miu ung.	107.76
Imprumutulu cailorū ferate ungare	126 50	Losurile p. regularea Tisei și a Segedin.	107.30
Amortisarea datoriei cailorū ferate de ostu ung. (I-a emisiune)	83.10	Rent'a de harthia aust.	73.—
dto. (II-a emisiune)	99.25	„ de argintu „	73.80
dto. (III-a emisiune)	86.80	„ de aur „	87.90
Bonuri rurale ungare	97.—	Losurile din 1860	131.—
dto. cu cl. de sortare	95.30	Actiunile banței austr.-ungare	821.—
Bonuri rurale Banat-Timis.	95.—	„ banței de creditu ungare	263 50
dto. cu cl. de sortare	94.—	„ banței de creditu austriace	287.50
Bonuri rurale transil-vane	95.25	Argintulu în marfuri	—
„ croato-slav.	95 50	Gabini imperatēsci	5.38
Despagubirea p. dij'm'a de vinu ung.	94.25	Napoleond'ori	9.37
		Marci 100 imp. germ.	58 20
		Londr'a	117.75

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioanu Gōtt și fiu Henriou.